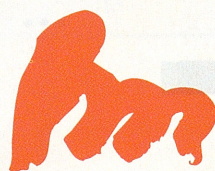

Els Barris de *Palma*

Revisió del Pla general d'ordenació urbana i d'actuacions urbanístiques

Número 30 • 1995

**PLAÇA DE TOROS,
SON OLIVA,
AMANECER I
L'OLIVERA**

Promomallorca

Plaça de Toros

Els barris de la Plaça de Toros, Son Oliva, l'Amanecer i l'Olivera estan situats al nord de la ciutat de Palma, entre les carreteres de Sóller i la de Bunyola. Els noms mateixos encara fan referència als antics rafals de Son Oliva i l'Olivera que es mantengueren actius fins al final del segle XIX. En canvi, el nom d'Amanecer sorgí arran de la urbanització de les zones de Son Ferragut i Son Gelabert; mentre que la construcció del Coliseu Balear, el decenni de 1920, donà nom a l'àrea coneguda popularment com barri de la Plaça de Toros. L'evolució històrica d'aquests quatre barris ha tengut tres grans etapes: la primera, arran del Pla d'eixample de Palma, de Bernat Calvet, que suposà l'inici del lent procés urbanitzador que s'estenia del centre a la perifèria de la ciutat; el segon, com a conseqüència de la construcció de xalets i habitatges unifamiliars, sobretot a partir del decenni de 1930 i impulsat pel Pla d'urbanisme de 1943; i, finalment, el desenvolupament definitiu iniciat el decenni de 1970 i que persisteix encara avui.

Població
467 - 469

Els quatre barris tenen un total de 140,33 hectàrees, el barri més gran és el de la Plaça de Toros amb 54,27 ha. La població total és de 19.619 habitants, 12.447 dels quals resideixen a la Plaça de Toros. Pel que fa a la densitat de població la mitjana és superior a la global de Palma.

Revisió
470 - 471

Hi destaquen algunes actuacions urbanístiques a Son Oliva i l'Olivera, i, la millora de la xarxa viària de la zona. Pel que fa a l'aprovació inicial del Pla general d'ordena-

ció urbana és a Son Oliva on es contempla la major quantitat de millores.

Plànol
472 - 473

Història
474 - 475

Arran del projecte d'eixample de 1901, s'inicià la urbanització de l'àrea, on el 1929, es bastí la plaça de Toros. El procés urbanitzador de Son Oliva s'inicià el 1931, però es desenvolupà sobretot a partir del decenni de 1970. L'Amanecer i l'Olivera s'urbanitzaren a partir dels decennis de 1930 i 1940, respectivament.

Patrimoni
476 - 477

L'element patrimonial més significatiu és el Coliseu Balear, projectat per Gaspar Bennàssar i inaugurat el 1929. Hi ha també altres edificis, tots al barri de la Plaça de Toros. Com can Alonso, als Germans Lleonard i la casa de Francesc Salvà.

Vida social
478

A la zona hi ha tres parròquies, un institut, sis centres d'ensenyament primari i secundari i alguns centres de salut, com l'Hospital de la Creu Roja. Amb tot, socialment hi ha tengut una rellevància especial el Coliseu Balear.

Moviment associatiu
479

Les parròquies i congregacions religioses tenen una funció de dinamització social important, sobretot per l'impuls d'associacions diverses. Hi ha també tres associacions de veïns i algunes entitats esportives.

POBLACIÓ

Els barris de la Plaça de Toros, Son Oliva, Amanecer i l'Olivera representen una part important de l'eixample de Palma. Els límits d'aquest conjunt són: al nord la Indioteria, al sud el barri d'Arxiduc i dels Hostalets, a l'est Son Fortesa i a l'oest Cal Capiscol, el Camp Redó i Bons Aires.

En el barri de la Plaça de Toros, on predominen les finques de pisos amb habitatges mitjans, s'hi troba el Coliseu Balear.

Son Oliva, Amanecer i l'Olivera inclouen zones d'habitatges grans, amb bones instal·lacions i poc acaramullats, i zones amb característiques de petita ciutat dormitori (habitatges petits amb un alt nombre d'ocupants).

En total són 140,33 hectàrees, que es distribueixen de la següent manera: el barri més gran és el de la Plaça de Toros amb 54,27 ha, seguit de l'Olivera amb 39,34 ha, Son Oliva amb 28,53 ha i, finalment, el nucli d'Amanecer que, amb 18,19 ha, és el més petit.

La població total del conjunt és de 19.619 habitants, que representen un 6,46% del total de Palma. Aquesta població es troba repartida molt desigualment. Així, la Plaça de Toros compta amb més de la meitat del total de la zona, ja que té 12.447 habitants. El segueixen Son Oliva amb 4.780, l'Olivera amb 2.041 i Amanecer amb tan sols 351 habitants.

La densitat de població d'aquestes quatre barriades presenta, per tant, notables diferències que van des dels 229,35 h/ha de la Plaça de Toros als 19,29 h/ha d'Amanecer. Son Oliva i l'Olivera tenen 167,54 i 51,88 h/ha, respectivament. En tots els casos la xifra és superior a la mitjana de Palma (13,93 h/ha).

L'estructura de la població per edat i sexe

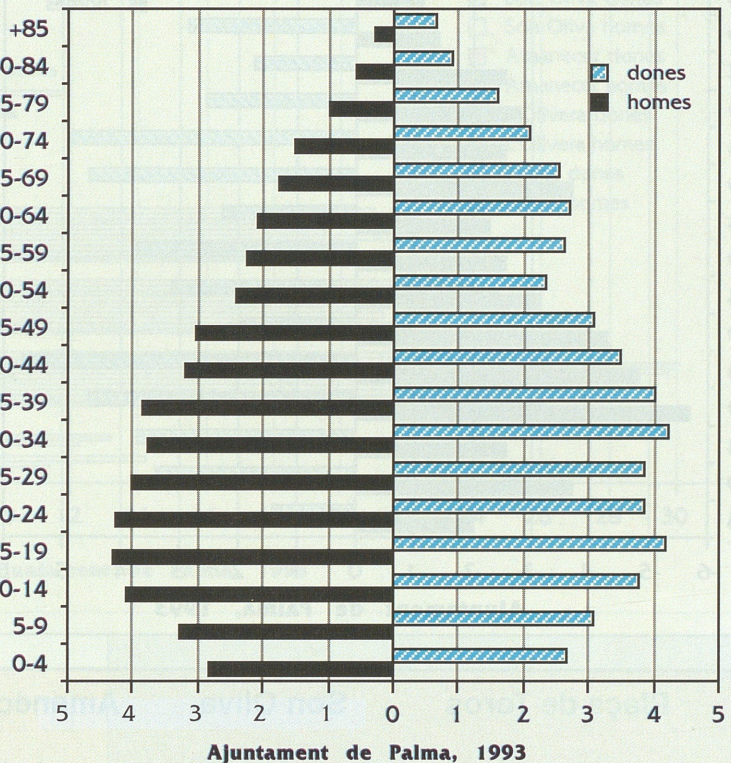
El més destacable, pel que fa a la població per grups d'edat, és el tant per cent de joves dels barris de Son Oliva i l'Olivera que, amb un 27,03% i un 23,08%, es troben per damunt de la mitjana de Palma, on aquest percentatge assoleix un valor del 18,31%. En el cas de la Plaça de Toros (19,66%) la xifra no presenta gran diferència amb la de la ciutat, mentre que Amanecer (16,81%) es troba per sota.

Els percentatges de població adulta del conjunt són els següents: Amanecer compta amb un 69,53%, l'Olivera amb un 68,52%, Plaça de Toros amb un 67,47% i Son Oliva amb un 67,04%. Aquestes xifres, no gaire diferents, són semblants a la mitjana de la ciutat, que és del 68,23%.

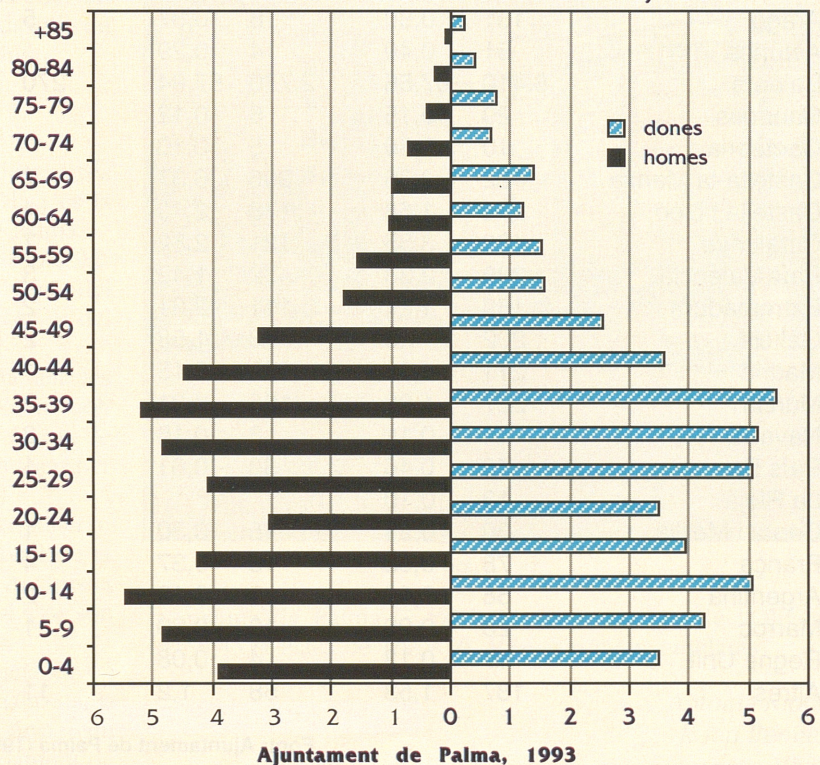
El tant per cent de majors de 65 anys és, en el

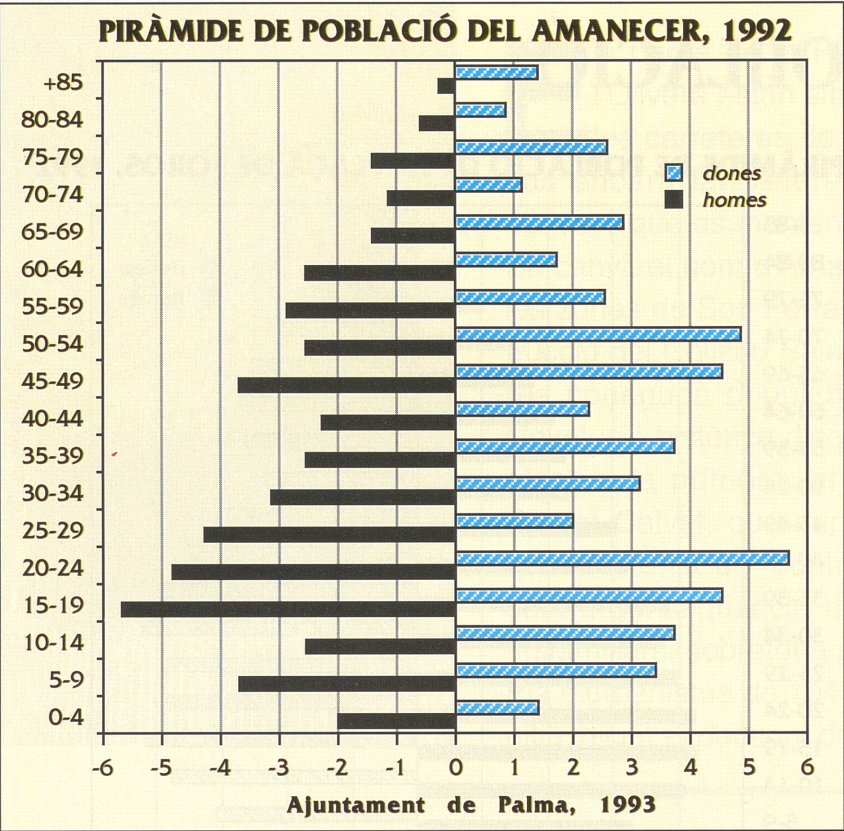
...

PIRÀMIDE DE POBLACIÓ DE LA PLAÇA DE TOROS, 1992

PIRÀMIDE DE POBLACIÓ DE SON OLIVA, 1992

... cas de Son Oliva (5,93%) i de l'Olivera (8,4%), bastant inferior a la xifra de Palma, que suposa un 13,46% del total de la població. Per altra banda, la Plaça de Toros i Amanecer, amb un 12,87% i un 13,66% respectivament, se situen molt a prop.

La immigració

Si parlem de l'origen de la població, el fet que crida més l'atenció és el baix percentatge de població immigrada procedent de la Península que trobam a Amanecer. Aquesta xifra, molt inferior a la mitjana de Palma (31,59%), és del 18%. La Plaça de Toros i l'Olivera també se situen per davall, amb un 29,5% i un 27,92%, respectivament. Tan sols Son Oliva, amb un 40,03%, es troba per damunt.

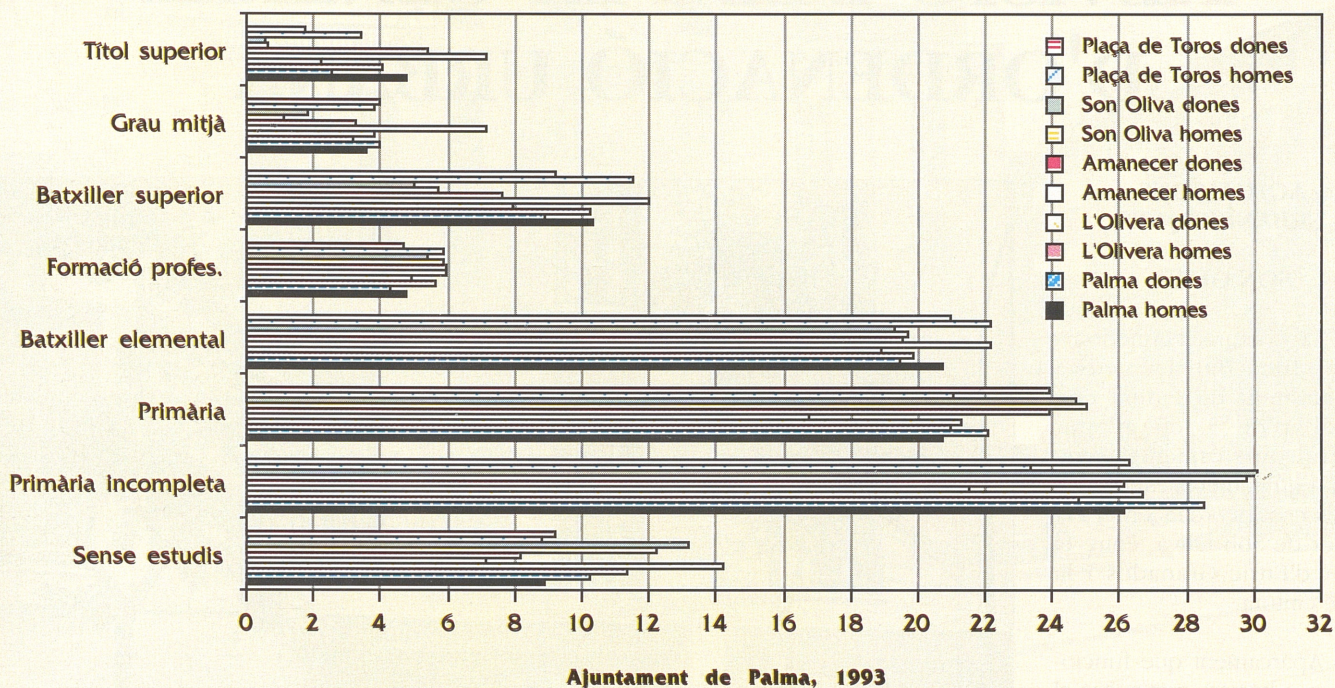
En general, les comunitats autònomes més representades són Andalusia i Castella-la Manxa.

Els percentatges dels nascuts a Balears es troben, en tres dels casos, per sobre del de Palma, on representen el 64,6%. En el cas d'Amanecer, la població autòctona suposa un

Plaça de Toros			Son Oliva		Amanecer		L'Olivera		Palma	
origen	població	%	població	%	població	%	població	%	població	%
Andalusia	1.192	9,55	802	16,73	19	5,38	199	9,71	36.245	11,92
Aragó	101	0,80	18	0,37	5	1,41	13	0,62	1.975	0,64
Astúries	51	0,40	14	0,29			9	0,44	1.095	0,36
Balears	8.410	67,56	2.770	57,94	270	76,91	1.411	69,12	196.721	64,69
Canàries	20	0,15	6	0,12			4	0,18	685	0,22
Cantàbria	10	0,80	5	0,10			2	0,09	484	0,15
Castella-la Manxa	422	3,36	306	6,37	7	1,97	88	4,28	11.191	3,68
Castella i Lleó	216	1,68	118	2,43	4	0,12	35	1,68	6.003	1,97
Catalunya	420	3,35	121	2,52	7	1,98	62	3,01	10.063	3,30
País Valencià	299	2,38	72	1,49	3	0,84	45	2,18	6.528	2,14
Extremadura	159	1,27	111	2,31	2	0,56	17	0,82	3.827	1,25
Galícia	202	1,6	76	1,58	2	0,56	15	0,71	3.286	1,08
Madrid	211	1,69	103	2,15	1	0,28	24	1,17	5.798	1,90
Múrcia	237	1,90	106	2,21	8	2,27	32	1,56	5.707	1,87
Navarra	14	0,11	8	0,16	3	0,85	4	0,19	454	0,14
País Basc	58	0,46	30	0,61	1	0,28	14	0,67	1.442	0,47
La Rioja	13	0,10					1	0,04	328	0,10
Ceuta i Melilla	30	0,24	15	0,30	1	0,28	6	0,28	966	0,31
França	78	0,62	18	0,37	4	1,13	7	0,34	1.595	0,52
Argentina	58	0,46	9	0,18	2	0,56	14	0,68	1.386	0,45
Marroc	26	0,20	10	0,20	1	0,28	3	0,14	810	0,26
Regne Unit	17	0,13	4	0,08			7	0,34	1.225	0,40
Altres	187	1,53	58	1,2	11	3,12	30	1,46	6.254	2,18

Font: Ajuntament de Palma (1993)

NIVELL DE FORMACIÓ DE SON OLIVA, L'OLIVERA, PLAÇA DE TOROS I EL AMANECEC, 1992

...

76,91%, a l'Olivera, un 69,12% i a la Plaça de Toros, un 67,56%. A Son Oliva aquest col·lectiu assoleix la xifra del 57,94% i per tant és inferior a la xifra global de la ciutat.

Pel que fa als immigrants estrangers, només Amanecer, amb un 5,09%, se situa per damunt de la xifra de Palma (3,81%). L'Olivera amb un 2,96%, la Plaça de Toros amb un 2,94% i Son Oliva amb un 2,03% es troben per davall. En general, els residents més nombrosos són els argentins.

El nivell d'instrucció

Pel que fa al nivell de formació, tot i que les xifres oscil·len bastant entre les distintes barriades, Son Oliva és la que presenta uns percentatges més semblants als de Palma.

El grup d'analfabets o sense estudis, que a Palma representa el 37,12%, a Son Oliva és del 42,63% i a l'Olivera, del 38,53%. En els casos de la Plaça de Toros i Amanecer és del 33,86% i 31,49%, respectivament.

A la categoria d'estudis primaris i batxillerat elemental, les xifres d'Amanecer (41,2%) i de l'Olivera (40,48%) són molt semblants a la de Palma (41,17%), mentre que els barris de Son Oliva (44,36%) i la Plaça de Toros (44,06%) es troben per damunt.

En el cas dels estudis de formació professional i batxillerat, tan sols Son Oliva, amb un 10,97%, se situa per davall de la mitjana de Palma (14,22%). Les dades referides a Amanecer (15,78%), la Plaça de Toros (15,62%) i l'Olivera (14,4%) són sensiblement superiors.

Si ens referim als estudis superiors i de grau mitjà és on trobam una divergència més gran entre els barris analitzats, ja que els valors oscil·len entre un 2,04% de Son Oliva i un 11,53% d'Amanecer, que és l'únic que es troba per damunt de

Son Oliva

la mitjana de Palma (7,49%). Els percentatges de l'Olivera (6,59%) i la Plaça de Toros (6,46%) són molt semblants.

Antònia Ripoll
Josep Benítez
Francesca Vives

REVISIÓ DEL PLA GENERAL D'ORDENACIÓ URBANA

ACTUACIONS URBANÍSTIQUES

SON OLIVA

— La Comunitat Autònoma de les Illes Balears cedí a l'Ajuntament de Palma una parcel·la de 5.360 m² per construir aparcaments, zona verda, equipaments esportius i per als usos acordats en el Pla interior de Son Oliva, entre el carrer d'Enric Granados i la via de cintura.

— Aparcament que funciona com a barrera per evitar el renou i que separa el barri de la via de cintura. És dotat de plantacions i enllumenat.

L'OLIVERA

— Ha estat iniciat l'expedient d'expropiació per a la prolongació del vial del Comandant Alorda Bujosa.

XARXA VIÀRIA DE LES ZONES DE LA PLAÇA DE TOROS, SON OLIVA, AMANECER I L'OLIVERA

a) Ronda urbana entre el Camp Redó-Son Oliva.

b) Enllaç Son Ferragut-via de cintura.

c) Enllaç via de cintura-Son Oliva.

d) Connexió Son Oliva-Son Hug (carrer del Tinent Oyaga).

e) Enllaç via de cintura-Son Ferragut.

Centre de Salut

Centre cultural Son Oliva

Plaça de Alexandre Fleming

Revisió del Pla general d'ordenació urbana Aprovació inicial

AMANE CER

2) Equipament docent

Pablo Iglesias

Denominació

Carrer

1) Espai lliure		Sant Francesc de Sales
2) Equipament docent		Sant Francesc de Sales
3) Equipament esportiu		Capità Salom

L'OLIVERA

Denominació

Carrer

1) Espai lliure		Sant Francesc de Sales

PLAÇA DE TOROS

Denominació

Carrer

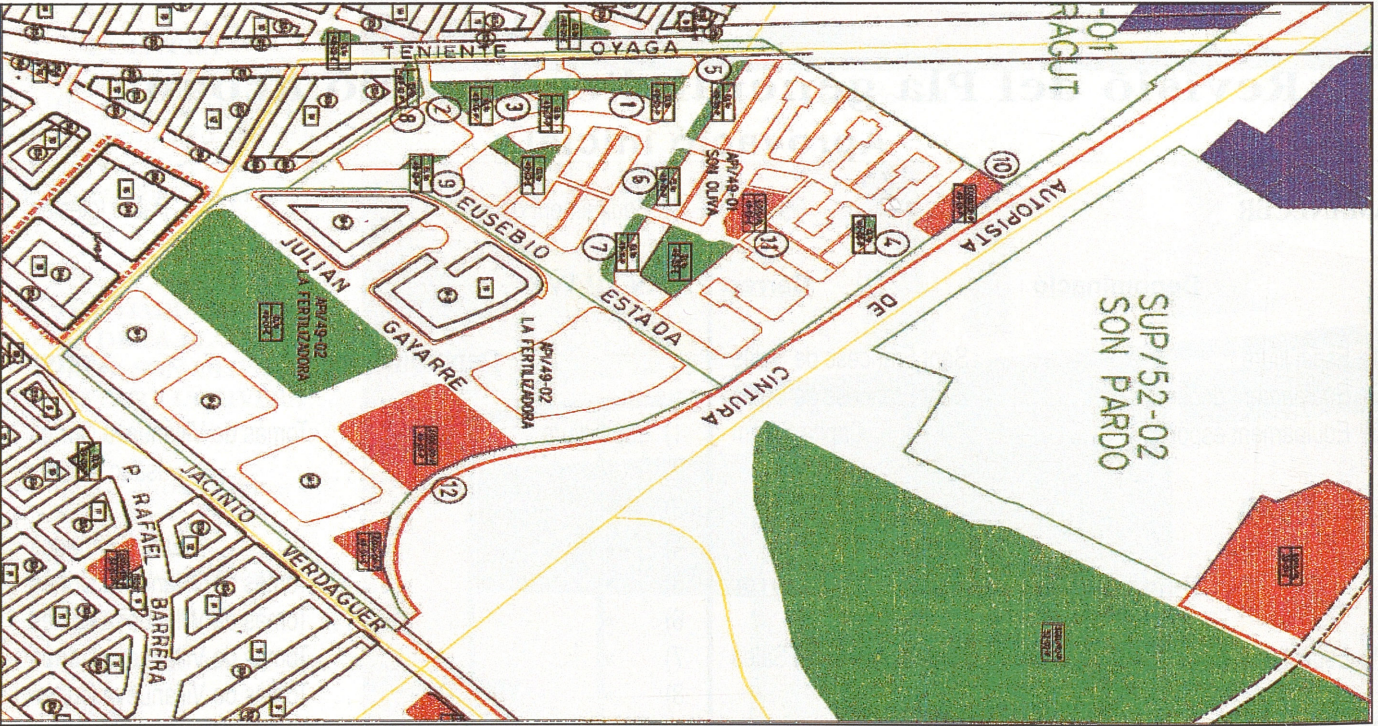
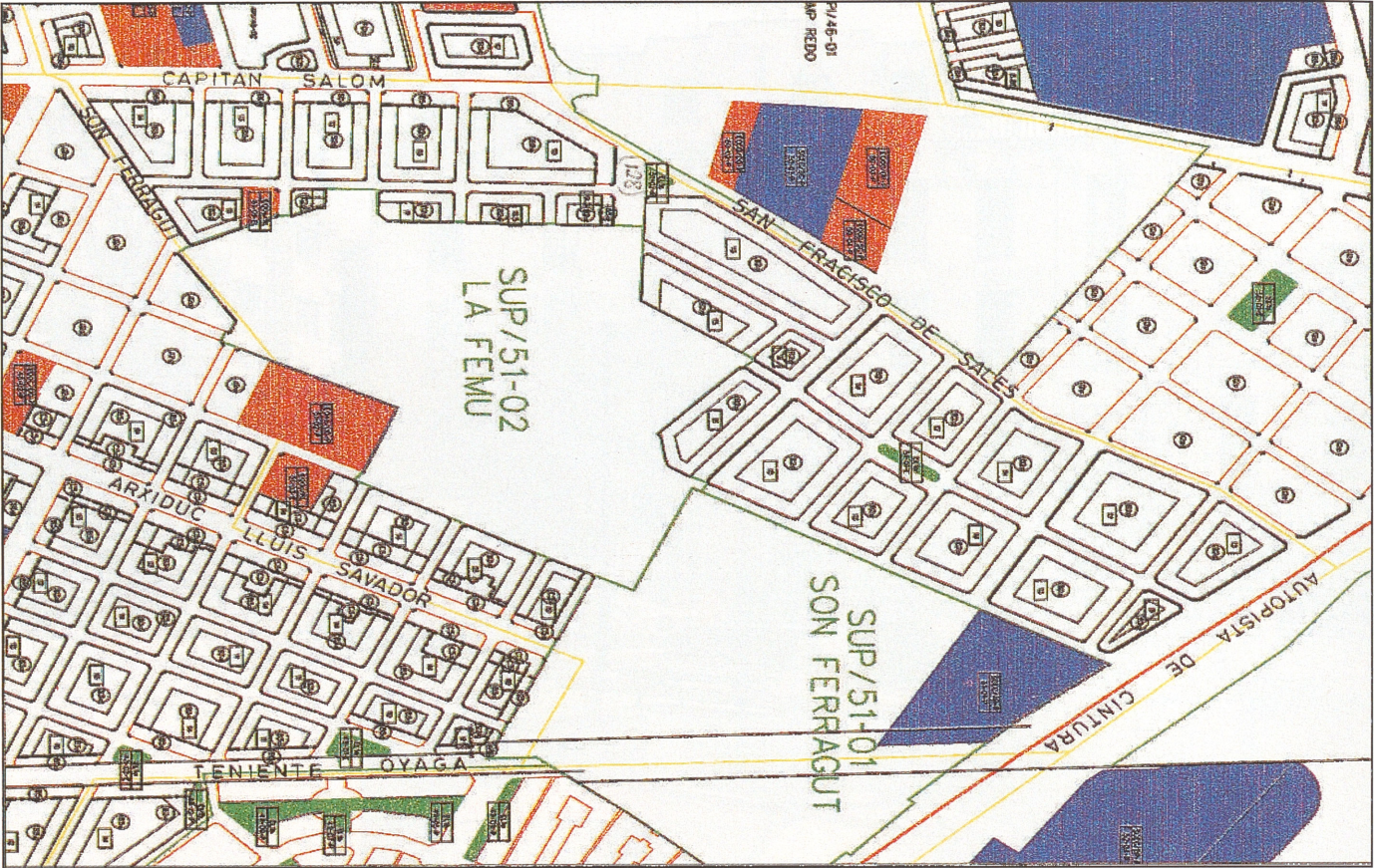
1) Espai lliure		Gaspar Bennàssar, arquitecte

SON OLIVA

Denominació

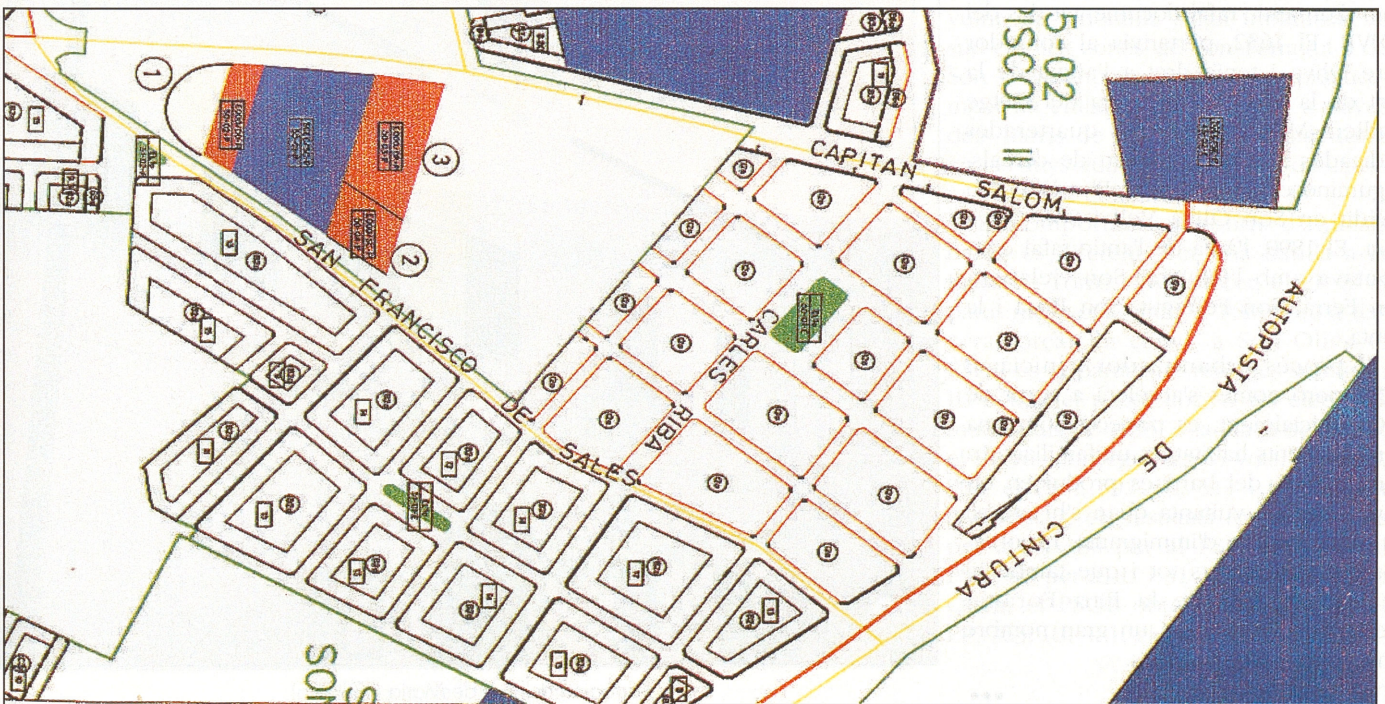
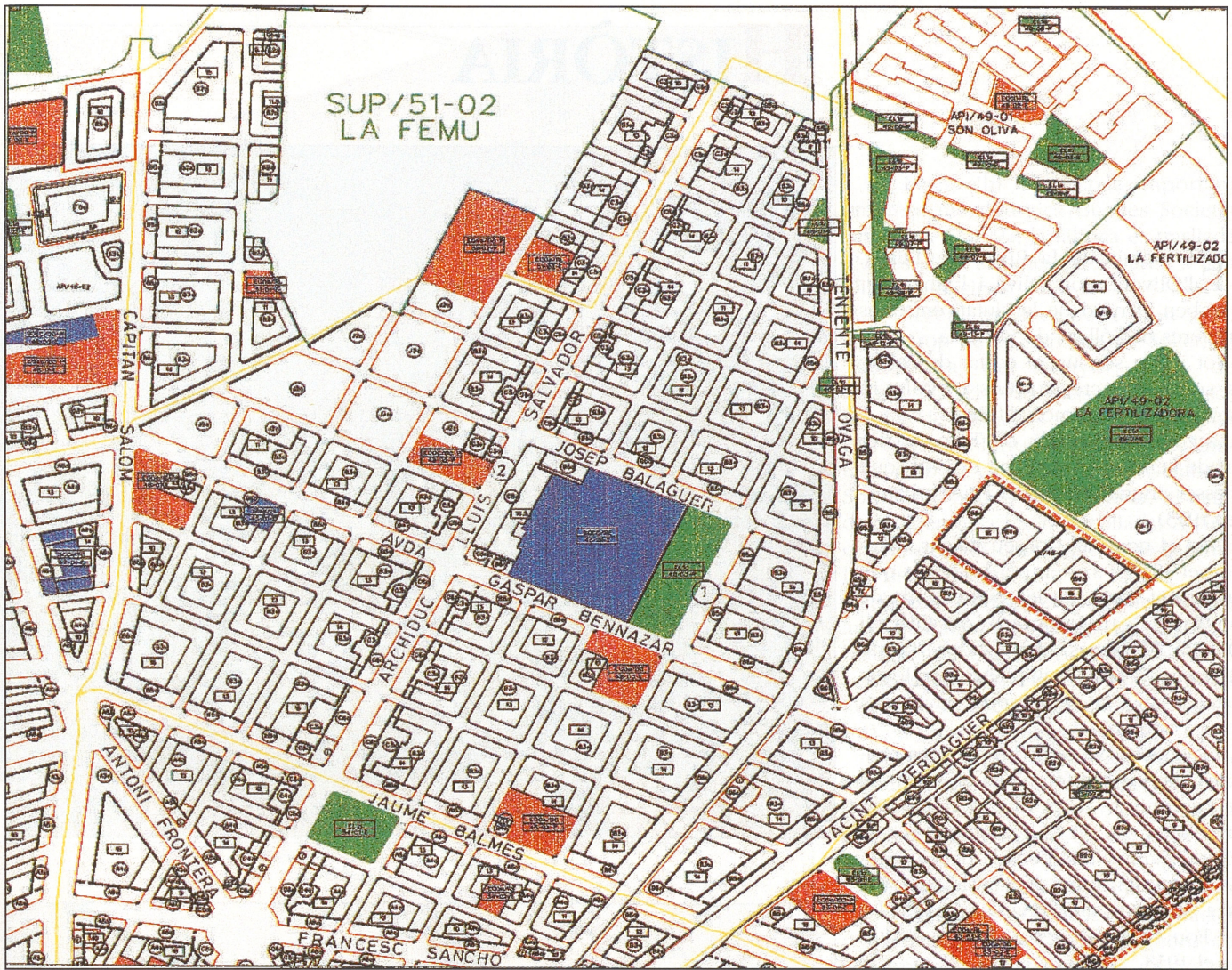
Carrer

1) Espai lliure		Tomàs de Villanueva Cortès
2) »		Isaac Albéniz
3) »		
4) »		Enric Granados
5) »		Tomàs de Villanueva Cortès
6) »		Tomàs de Villanueva Cortès
7) »		Tomàs de Villanueva Cortès
8) »		Tomàs de Villanueva Cortès
9) »		Son Oliva
10) »		Isaac Albéniz
11) Equip. esportiu	La Fertilizadora	Enric Granados
12) Equip.sociocultural	P.Sagrada Família	José M. Usandizaga
13) »		

- Espais lliures
- Equipaments del barri
- Sistemes i equipaments generals de la ciutat

PLAÇA DE TOROS, SON OLIVA, AMANECER I L'OLIVERA
Actuacions proposades. Aprovació provisional

HISTÒRIA

Els barris de la Plaça de Toros, l'Olivera, Son Oliva i l'Amanecer es troben al nord de la ciutat, entre les carreteres de Sóller i de Bunyola.

Tot i que són un al costat de l'altre, les seves característiques i evolució històrica han estat molt diferents.

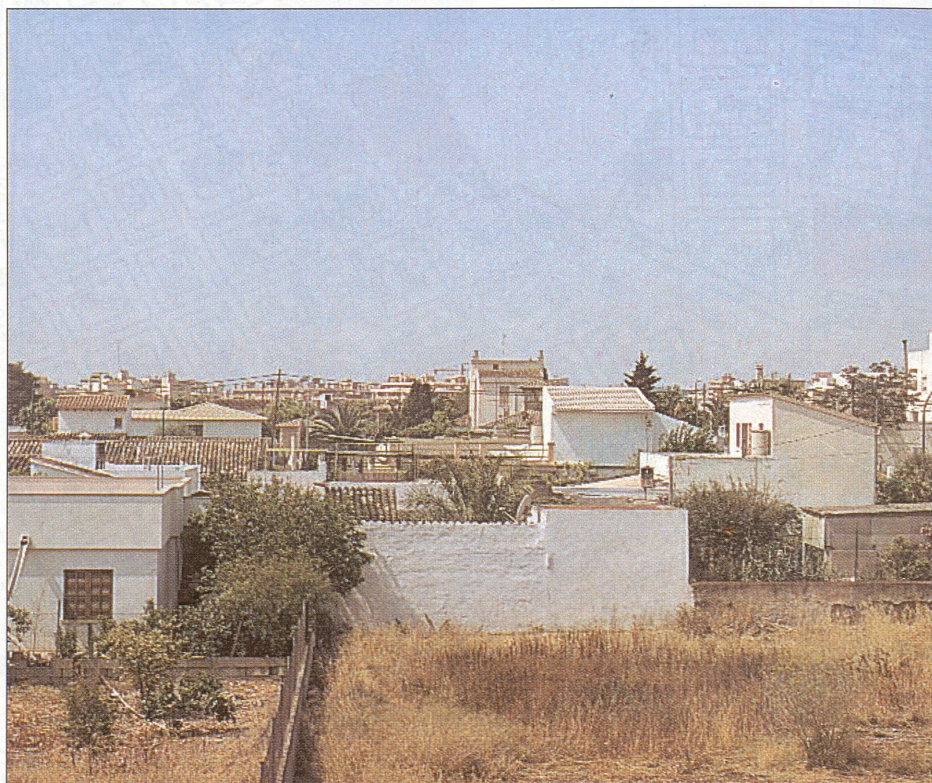
La zona de la Plaça de Toros va fer part de l'eixample projectat el 1901, que va esser engrandit amb el Pla d'urbanisme (1943).

Pren el nom del Coliseu Balear, inaugurat el 1940, i s'estén per les terres que antigament foren de les possessions de Son Brull, can Jaumeu, Son Oliva i l'Olivera. El procés urbanitzador s'hi inicià devers 1928-32, impulsat per Josep Castellarnau i la seva esposa Francesca Fuster Fortesa.

Inicialment, va tenir un caràcter residencial ja que s'hi feren alguns xalets. El creixement de la població d'aquesta zona va fer que el 1929 s'inauguràs una línia de tramvia anomenada del Coliseu, que anava del carrer de Sant Miquel a la Plaça de Toros, amb una llargària de 1,5 km. Fou substituït per un servei d'autobús el 1958.

El barri de Son Oliva pren el seu nom d'un antic rafal documentat des del s XVII. El 1632, pertanyia al conrador Pere Oliva i tenia dret a l'aigua de la font de la Vila. El 1639, era del metge Guillem Munar i tenia 14 quarterades dedicades a vinyes, conreu de cereals, lleguminoses i hortalisses. El s XIX, fou dividit en Son Oliva Vell i Son Oliva Nou. El 1890, l'àrea de l'antic rafal confrontava amb l'Olivera, Son Gelabert, Son Ferrà, Son Ferragut, Son Brull i la Punta.

El procés urbanitzador s'inicià el 1931, però només s'accelerà a partir de 1965. Inicialment, es projectà com una zona de petits habitatges unifamiliars. La consolidació del barri es produí en els anys setanta i vuitanta quan s'hi establí un gran nombre d'immigrants, majoritàriament peninsulars tot i que també hi ha mallorquins de la Part Forana. Aleshores s'hi construí un gran nombre d'habitatges plurifamiliars.

Amanecer

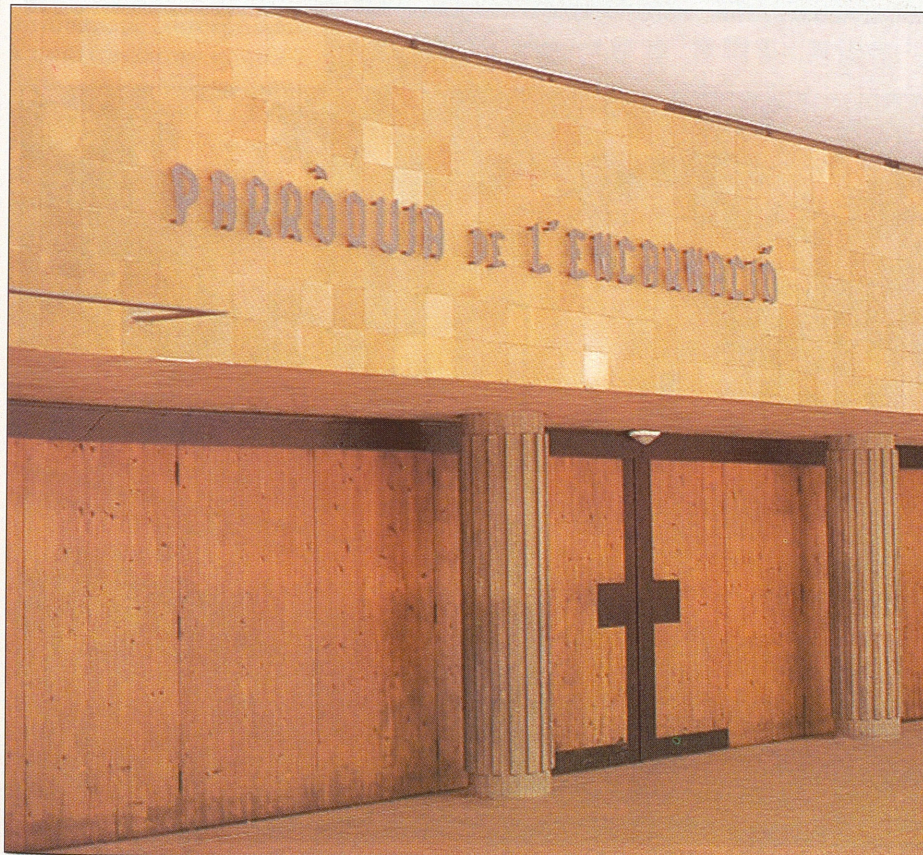

Parròquia del Cor de Maria (l'Olivera)

...

Institut Joan Maria Thomàs

Parròquia de l'Encarnació

...

El 1943, s'hi instal·là la important empresa metal·lúrgica Buades Societat Anònima. El 1992, la fàbrica es traslladà a Binissalem i només en restaren a Son Oliva les oficines.

L'Olivera pren el nom d'un rafal situat prop de la carretera de Sóller. El 1666, era del senyor Joan de Puigdorfilà. El 1678, passà als religiosos teatins, de Palma. El 1799, fou comprat per Sebastià Morro Llopis. El 1890, limitava amb el camí Roig, Son Gelabert, Son Ferrà, Son Oliva, la Punta, el camí de Valldemossa i Son Cucullada. A l'inici del segle XX era propietat de la família Fuster Valentí.

El procés urbanitzador s'inicià en els anys quaranta, amb la construcció d'habitatges unifamiliars. A partir dels anys seixanta s'hi edificaren habitatges plurifamiliars. El procés urbanitzador continuà en els anys setanta i vuitanta.

El 1922, s'hi instal·là l'empresa Manufactures Femu, dedicada a la producció de materials agrícoles. Aquesta empresa desaparegué en els anys seixanta.

L'Amanecer va sorgir en els anys trenta com una urbanització de caràcter residencial situada un poc al nord de l'exemple, vora la carretera de Sóller. Hi predominen els xalets. En els anys vuitanta i noranta s'han urbanitzat, al sud-est, les zones de Son Ferragut i de Son Gelabert, de manera que pràcticament ha enllaçat amb la ciutat a través dels barris de l'Olivera. La construcció en els anys vuitanta de la via de cintura n'ha fixat el límit nord.

El comportament polític d'aquests barris és diferent. Per una banda a la Plaça de Toros i l'Amanecer, el PP és el partit més votat, amb el PSM com a tercera força. En canvi, a Son Oliva el PSOE és el partit que rep més sufragis i IU ocupa el tercer lloc. A les eleccions municipals de 1995, a la Plaça de Toros, el PP va aconseguir 1.865 vots; el PSOE, 902; el PSM, 592; IU, 511 i UM 178. A l'Amanecer, els resultats foren 267 vots per al PP, 80 per al PSOE, 42 per al PSM, 40 per a IU i 31 per a UM. A Son Oliva, el PSOE obtengué 793 vots; el PP, 763; IU, 471; el PSM, 140, i UM 124.

Antonio Marimon

PATRIMONI

LA PLAÇA DE TOROS I ELS BARRIS DEL SEU ENTORN

Els barris anomenats Plaça de Toros, Son Oliva, Amanecer i l'Olivera es troben situats entre la carretera de Sóller i les vies del tren d'Inca. Al sud, la frontera es troba en contacte amb l'eixample més primerenc (Bons Aires i Arxiduc). Cap al nord, s'obria un gran espai dedicat a conreus i ocupat per cases i possessions de tipus rural, que després donaren pas al polígon industrial de Son Castelló.

Foren les barriades més properes al primer eixample, les primeres on es construïren edificis plurifamiliars de tres o quatre pisos d'alçada, que es barrejaven amb cases de planta baixa o planta baixa i pis. Així, les edificacions, majoritàriament influïdes per les tendències racionalistes dels anys 30 i 40 d'aquest segle, es combinaven amb petites cases de característiques més tradicionals i rurals, i donaven com a resultat un barri agradable i modern.

Un dels fets que ajudaren a la consolidació d'aquest barri fou la construcció, acabada l'any 1929, del Coliseu Balear, que li donà nom. A la perifèria de l'esmentada barriada, es trobaven Amanecer i l'Olivaret, llocs on la major part de les construccions eren cases senzilles i tradicionals, o bé xalets i vil·les de caràcter benestant i de funcions residencials, amb amplis jardins als seus voltants, que conformaven unes barriades agradoses i tranquil·les.

Al principi dels anys 60, la necessitat de donar cabuda a l'onada immigratòria arribada des de la península facilità la creació de grans finques de pisos, on abans hi havia casetes i xalets. També donà lloc al sorgiment de nous barris, altament densificats, com el de Son Oliva i part d'Amanecer, bé que en aquest encara es poden distingir les zones que mantenen l'urbanisme anterior als anys 60.

Els elements patrimonials catalogats a la zona són prou minsos. Destaca poderosament la nova Plaça de Toros, que substituï l'antiga, situada a l'actual plaça dels Patins. El Coliseu Balear fou projectat per Gaspar Bennàssar Moner el 1918, però no es construí fins als anys 1928 i 1929. L'adscripció estilística de la plaça de toros es pot enquadrar

Cas Germans Leonard

Cases del carrer Arquitecte Bennàssar

...

dins l'eclecticisme propi dels darrers anys de la dècada dels 20. L'edifici, en certa manera, identifica i dona nom a la barriada que l'envolta. És, òbviament, de planta circular i té una cabuda aproximada d'unes 14.000 persones. Formalment, la construcció és feta amb parets mestres de carreus de marès vist, amb una estructura formada per pilars en forma de creu que aguanten les arcades del corredor de la planta baixa i del primer pis, mentre que els pilars es prolonguen en forma de pilastres al segon pis. Destaquen, a la façana, la barana i les mènsules de ferro del corredor exterior, els arcs rebaixats, amb la clau decorada amb motius vegetals, i les quatre torres quadrades, amb terrat pla, coronades per una balustrada.

Els altres elements inventariats corresponen a construccions enquadrades en el racionalisme dels anys 30 i 40. La més antiga és can Alonso, projectada per Josep Maria Monrava l'any 1937 i ampliada posteriorment per Francesc Cases el 1941. La casa, de tipus xalet unifamiliar, es troba envoltada per amplis jardins. El més destacable actualment és l'estat d'abandonament i destrucció que converteixen l'edifici en una ruïna imminent.

Un altre edifici de tipus racionalista és la casa anomenada de Francesc Salvat, situada al carrer d'Eusebi Estada. És un habitatge plurifamiliar que presenta planta baixa i dos pisos. El més significatiu de la construcció és la seva senzillesa i horitzontalitat. L'autor fou Guillem Muntaner, arquitecte que emprà el llenguatge racionalista a les construccions que realitzà a la zona de l'exemple.

Finalment sols ens queda per esmen-

CATÀLEG DE PROTECCIÓ D'EDIFICIS I ELEMENTS D'INTERÈS HISTÒRIC, ARTÍSTIC, ARQUITECTÒNIC I PAI- SATGÍSTIC DE PALMA

Barri de la Plaça de Toros

Can Alonso. C/ de l'Arxiduc Lluís Salvador, 83

Cals Germans Lleonard. Avinguda de Gaspar Bennàssar, arquitecte, 70

Casa de Francesc Salvat. C/ d'Eusebi Estada, 56 i 56 A

Coliseu Balear. Plaça de Toros. Avinguda de Gaspar Bennàssar, arquitecte

Coliseu Balear

tar la casa coneguda com cals Germans Lleonard. Es tracta d'un xalet envoltat per jardins, que consta de planta baixa i dos pisos. També es pot adscriure estèticament al corrent racionalista dels anys 40 i s'ha convertit en un dels ja pocs xalets originaris que conserva la seva funció residencial primerenca. També s'ha de fer notar que a la zona d'Amanecer, especialment entre la carretera de Sóller i el carrer de

l'Arxiduc Lluís Salvador, es mantenen un bon nombre de xalets i vil·les de l'època que es combinen amb altres de més moderns i que mantenen les característiques residencials, de tipus benestant de la barriada, que es contraposen a la densificació i alçada de les noves construccions de grans blocs de pisos realitzades als darrers anys.

Joan Manuel Pons

VIDA SOCIAL

Antigament, aquesta zona feia part de la parròquia de Sant Jaume, de Palma.

El 1939, passà a dependre de la nova parròquia de Santa Catalina Tomàs. El 1954, es creà a l'Olivera la parròquia de l'Immaculat Cor de Maria. El 1960, es fundà la parròquia de l'Encarnació, amb jurisdicció sobre part del barri de la Plaça de Toros. El 1973, es creà a Son Oliva la parròquia de la Sagrada Família, segregada de la del Cor de Maria.

El barri de l'Amanecer fa part de la parròquia de la Ressurrecció (1968), situada a Cal Capiscot.

En el barri de la Plaça de Toros hi han proliferat els centres d'ensenyament de caràcter privat. El més antic (1935) és el col·legi Arcàngel Sant Rafel, que es troba al carrer de Pablo Iglesias. És propietat de les Germanes de la Caritat de Sant Vicenç de Paül. El 1952, es creà el Col·legi Jesús Maria, del qual són titulars les Germanes Missioneres dels Sagrats Cors de Jesús i Maria. Es troba al carrer de Guillem Galmés. Al final dels anys cinquanta sorgí el col·legi Ramiro de Maeztu. El 1962, aquest centre passà a l'orde del Carmelites, que el 1963 canviaren el nom pel de Pius XII. Durant els anys seixanta fou pioner en l'ensenyament del català i durant el final del franquisme organitzà activitats culturals de caràcter progressista. Des de 1973, aquest col·legi és regentat per la cooperativa Societat Col·legi Pius XII. El 1995, realitza tot l'ensenyament en català. El 1960, sorgí el centre docent Nostra Senyora de l'Esperança, al carrer de l'Arquitecte Bennàssar.

A l'Olivera, s'ha de destacar l'Institut de Batxillerat Joan Maria Thomàs, creat el 1992. Disposa (1993) de 21 aules amb uns 810 alumnes. En els anys trenta s'establí en aquest barri el col·legi dels Sagrats Cors, de la mateixa congregació. Fins al 1979, fou un centre d'ensenyament primari i des de llavors es dedicà només a l'educació preescolar.

El Col·legi Públic de Son Oliva fou creat el 1977 i el 1993 disposa de 19 aules i uns 690 alumnes. Fa l'ensenyament en castellà. En els anys setanta s'instal·là en aquest mateix barri, al carrer d'Eusebi Estada, el Centre d'Experiències i Capacitació Agrària, dedicat a l'ensenyament de tècniques

Parròquia de la Sagrada Família (Son Oliva)

agrícoles. Desaparegué el 1992.

En els anys seixanta i setanta, el problema de l'escolarització fou un dels més greus del barri ja que la població, majoritàriament immigrada, tenia una elevada taxa de natalitat.

A la zona de la Plaça de Toros hi ha dos importants centres sanitaris, l'Hospital de la Creu Roja i el centre de Salut del carrer de l'Arquitecte Bennàssar.

L'Hospital de la Creu Roja, al carrer del Capità Salom s'inaugurà el 1942. El 1993, disposava de serveis de cirurgia, urologia, ginecologia, traumatologia i medicina interna i tenia una plantilla de nou metges. El 1976, es construí la seu de l'Assemblea Balear de la Creu Roja a la cantonada dels carrers del Capità Salom i de l'Arquitecte Bennàssar. Aquest edifici també allotja (des de 1990) la seu del Banc de Sang de les Illes Balears.

El 1991 es construí el Centre de Salut d'Arquitecte Bennàssar, que atén una zona amb una població d'uns 25.000 habitants. El 1993, disposava de serveis de medicina general, pediatria, odontologia, ginecologia, psiquiatria i fisioterà-

pia. El 1991, en el mateix Centre de Salut, es va obrir un Punt d'Atenció Continuada -PAC- que atén tota la part central del municipi de Palma.

El Coliseu Balear, la plaça de toros de Palma, ha donat nom a tot el barri, amb la particularitat que fins als anys setanta es parlava del barri del Coliseo i posteriorment s'ha difós el nom de barri de la Plaça de Toros. Va ésser construït el 1928-29, en els terrenys de Son Brull a iniciativa de Josep Tous Ferrer. A partir dels anys setanta, minvà la quantitat i qualitat de les funcions. Ha estat utilitzat sovint per celebrar-hi actes de masses de caràcter polític i cultural.

En aquest barri també hi va haver el cinema Capitol, inaugurat en els anys quaranta i desaparegut el 1987.

En els anys setanta existí l'Associació Familiar Nuevo Horizonte, amb seu al carrer de Maria Cristina.

En el barri de l'Amanecer, el 1985 s'inaugurà el Mustang Ranch, en un edifici bastit en els anys cinquanta que havia estat ocupat per una indústria càrnica i d'embotits.

Antoni Marimon

EL MOVIMENT ASSOCIATIU

La parròquia de l'Encarnació, que a efectes municipals té la seva església dins el barri de l'Arxiduc ocupa l'àrea meridional del barri de la Plaça de Toros, fins al carrer de l'Arquitecte Bennàssar. Des de 1963 acull els agrupaments escoltes Jaume I i Verge de Lluc, vinculats al Moviment Escolta i Guiatge de Mallorca. Posteriorment, ha impulsat un Grup d'Esplai i el Club de Persones Majors l'Encarnació.

La parròquia de la Sagrada Família ocupa l'àrea que s'estén entre la via de cintura al nord, la via del tren de Sóller, a l'est; la del tren d'Inca, a l'oest i el carrer de l'Arquitecte Bennàssar, al sud. Acull diversos grups parroquials i una delegació de Càritas.

La parròquia de l'Immaculat Cor de Maria ocupa la zona situada entre el camí Roig, les vies del ferrocarril de Sóller, el carrer del Tinent Oyaga, el carrer de l'Arquitecte Bennàssar i el carrer del Capità Salom-carretera de Sóller. Aquesta parròquia té el Grup d'Esplai Voltor, creat el 1987, el grup de teatre Voltor, una coral, un grup litúrgic, un grup de reflexió bíblica, una delegació de Càritas i el grup Vida Creixent.

El 1929, es construí a l'Olivera el convent de les germanes dels Sagrats Cors de Jesús i Maria. Inicialment (1952-57), la parròquia de l'Immaculat Cor de Maria s'establí en aquest convent.

En el barri de la Plaça de Toros hi ha dues associacions de veïns, la del mateix nom, creada el 1991, i la del Capitol (1988) que s'ocupa de la part meridional del barri (al sud del carrer de l'Arquitecte Bennàssar) i de tot el barri de l'Arxiduc. La de la Plaça de Toros pertany a la

Federació d'Entitats Ciutadanes i Associacions de Veïns de Palma i organitza festes d'estiu la primera setmana de juliol.

L'associació de veïns de Son Oliva (1976), ha impulsat diverses millores i mobilitzacions a favor d'una nova escola pública (1988), contra el pont de la via de cintura, que considerava molt perillós (1988), etc. També ha impulsat una escola d'infants (1977), situada en el carrer d'Isaac Albéniz, i un taller de teatre que donà origen al grup teatral La Faràndula de Son Oliva (1993), dirigit per Martí Avilés.

El 1984, es fundà el Club Esportiu Son Oliva, inicialment amb una única secció de futbol sala. El 1989, es crearen les de bàsquet i handbol i posteriorment les d'escacs. El 1990, l'equip aleví de futbol sala aconseguí el subcampionat d'Espanya. El 1993 hi havia tres equips de bàsquet, dos d'handbol i dos de futbol sala. En aquest mateix barri el 1985 l'Ajuntament de Palma inaugurà un Centre Cultural.

El 1989, Margalida Busquets Sastre fundà l'Associació de la Tercera Edat Son Oliva, que té la seu al carrer de Son Alemany.

A més, també s'ha d'esmentar l'associació de pares d'alumnes del Col·legi Son Oliva.

A l'Amanecer, el moviment associatiu és molt reduït. La vida social es concentra en alguns bars a causa de la manca d'infraestructures culturals i religioses. Hi ha dos equips de petanca des dels anys setanta, l'Amanecer i el Llamas.

Seu de la Creu Roja

Antoni Marimón

Els Barris de Palma

Revisió del Pla general d'ordenació urbana i d'actuacions urbanístiques

Proper fascicle:

La Indioteria rural i urbana i el Polígon de Son Castelló

Imatges de La Indioteria rural i urbana i polígon Son Castelló

Ajuntament de Palma